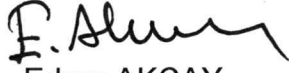

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Erkan AKÇAY
MHP Manisa Milletvekili

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü olan UNESCO, 17 Ekim 2003 tarihli 32 nci Genel Konferansı'nda Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesini kabul etmiştir. UNESCO tarafından Somut Olmayan Kültürel Miras; toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar biçiminde tanımlanmaktadır.

Sözleşme tarafından Somut Olmayan Kültürel Miras alanları; somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler, doğa ve evrenle ilgili uygulamalar, el sanatları geleneği olarak sıralanmıştır.

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin amaçları; Somut olmayan kültürel mirası korumak, somut olmayan kültürel mirasın taşıyıcısı konumundaki toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek, somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerbilirliği sağlamak, uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamak şeklinde sıralanmıştır.

Sözleşme, TBMM'nin 19.01.2006 tarihli oturumunda oy birliği ile kabul edilmiş ve Türkiye taraf olmuştur. "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 21 Ocak 2006 tarih ve 26056 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Konuyla ilgili belgeler 23/03/2006 tarihinde UNESCO Genel Müdürlüğüne verilmiş ve böylece Türkiye'nin sözleşmeye taraf olma süreci tamamlanmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın, 4848 Sayılı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 13. maddesine göre Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü icracı birim olarak görevlendirilmiştir.

Somut olmayan kültürel mirası daha gözle görülür kılmak, önemi konusunda bilinçlenmeyi sağlamak ve kültürel çeşitliliğe saygı içinde diyalogu desteklemek için, Taraf Devletlerin teklifi üzerine, insanlığın somut olmayan kültürel mirasının temsili bir listesi hazırlanır, güncellenir ve yayımlanır.

Meddahlık (2003), Mevlevi Sema Törenleri (2005), Aşıklık Geleneği (2009), Karagöz (2009), Nevruz (ortak dosya) (2009), Geleneksel Sohbet Toplantıları (2010), Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010), Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010), Tören Keşkeği Geleneği (2011), Mesir Macunu Festivali (2012) Türk Kahvesi Kültürü ve Geleneği (2013), Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014) İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesine dahil edilen başyapıtlarımızdır.

Toplumların kendi yapılarına ve değer yargılarına uygun gelenekleri, görenekleri, dinsel inançları, töre ve törenleriyle birleşerek, toplumun kendine has beslenme ve mutfak kültürünü ortaya çıkarmalarına neden olmuştur. Orta Asya Türklerinin yaşadıkları coğrafyanın iklim şartlarından kaynaklanarak keşfettikleri tarhana, dünyanın ilk hazır çorbasıdır. Tarhana, kullanım ve saklama kolaylıkları nedeniyle gerek yerleşik, gerekse göçer yaşam tarzlarının temel beslenme maddelerinin başında gelmiştir. Yazın bereketli hasadından ve güneşinden yararlanılarak üretilen tarhana, yılın geriye kalan bölümünde, kahvaltıdan akşam yemeğine kadar tüm sofralarda yer alır. Faydaları, besleyici ve enerji verici yönleri ile uzun süre önce Türk toplumunun kültürel hayatına giren tarhana Türk kültüründe türkü ve şiirlerde de pek çok kez yerini almıştır.

Tarhana; Orta Asya'dan göç eden Türkler ve Moğollar tarafından Anadolu, Orta Doğu, Macaristan ve Finlandiya'ya getirilerek tanıtılmış ve bu ülkelerde de tüketilmeye başlanmıştır. Tarhananın Arnavutluk'ta "Trahana" ve "Trahan", Bosna'da "Tarhana", Bulgaristan'da "Trahana" ve "Tarhana", Yunanistan'da "Trahanas", Makedonya'da "Tarana" ve Macaristan'da "Tarhonya" adları ile günümüzde de yaşadığı bilinmektedir. Tarhana Finlandiya'da "Talkuna", Irak'ta "Kışk", Türkistan'da "Göce", Suriye, Mısır ve Lübnan'da "Kishk" gibi isimlerle bilinmektedir.

Bu kapsamda:

- 1- Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Genel Müdürlüğü; kültürel ve toplumsal gelenekler içerisindeki köklülüğü, belirtilen topluluk ya da grubu temsil niteliği, İnsan yaratıcılığının bir kanıtı olarak değeri ve kaybolma riskini dikkate alarak 60 adet unsurun yer aldığı Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanterini oluşturmuştur. Bu envantere Türk Kültürüne has olan ve her geçen gün kullanımı artan hazır çorbalarla rekabet etmekte zorlanan tarhana kültürü neden eklenmemiştir?
- 2- Türk Kültürüne has olan tarhana kültürü ve geleneğini Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanterine eklemeyi düşünüyor musunuz?
- 3- 2015 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras listesine dahil edilmesini düşündüğünüz bir unsur var mıdır?
- 4- Türk Kültürüne has olan tarhana kültürü ve geleneğinin UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras listesine dahil edilmesine yönelik bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?